

Statenlid versus ambtenaar

Dient deze specifieke uitvinding, deze radicale innovatie, nu door de ambtenaar of het Statenlid behandeld te worden?

5

Om dat inzichtelijk te maken geef ik een gedachte-experiment, wat 200 jaar geleden plaats had kunnen vinden.

10

Vroeger, 200 jaar geleden had iedereen een olielamp. Dat was vrijwel de enige lichtbron. Maar de olielamp walmt, en dat is slecht voor de gezondheid. Dus eist de overheid dat iedere olielamp een walmpreventie heeft (in dit gedachte-experiment tenminste). Er dus worden steeds verschillende en betere walmpreventie tools ontwikkeld, dat is innovatie. Dat is goed voor de gezondheid. Nu komt er een uitvinder en die vindt de gloeilamp uit. De eerste vraag die de uitvoerende ambtenaar dan stelt: "Zit er een walmpreventie op?" Nee, want een gloeilamp walmt niet. Dat is radicale innovatie. Dus, dat is volgens de regels, wordt de gloeilamp afgekeurd. Die zou niet goed genoeg zijn. Maar die gloeilamp is juist veel beter, omdat die helemaal niet meer walmt.

15

20

De essentie wat ik hier als uitvinder doe, ik ga naar een hoger abstractie niveau. Ik kijk niet naar de walmpreventie, maar naar minder walm. De oplossing is aanzienlijk beter en effectiever, maar valt daardoor wel buiten de bestaande regeltjes.

25

Als een ambtenaar een oordeel moet vellen, dan mag en kan deze niet anders dan de bestaande criteria toepassen. En dat kan niet anders dan een afwijzing zijn. Radicale innovatie valt buiten de bestaande kaders. Er moeten nieuwe kaders gesteld worden. En dat is juist de taak van Statenleden.

30

Moet nu in de toekomst elke specifieke radicale innovatie door de Statenleden behandeld worden? Nee, er kan een generiek mechanisme voor ontworpen worden, zoals die er nu ook al is op vele andere terreinen. Wanneer dat mechanisme er eenmaal is, en de criteria geformuleerd zijn, dan kunnen ambtenaren het wel uitwerken. Hoe? Dat heb ik bijna letterlijk beschreven in mijn boek Radicale innovatie.

35

Dit is nieuw terrein, het beleid moet opnieuw geformuleerd worden. Dat is de bij uitstek de taak van Statenleden. En van het Rijk, maar die heeft haar onmacht om tot oplossingen te komen te vaak laten zien. U als Statenlid kan dit doorbreken.

40

Het Rijk is niet doelgericht, hoewel men dat van zichzelf wel denkt, maar proceduregericht. Men vergeet dat een procedure niet meer dan een middel is, om een doel te bereiken. Bij het Rijk wordt het middel tot doel gepromoveerd. En daardoor worden echte oplossingen, zoals de uitvinding van de gloeilamp, niet gestimuleerd maar juist geblokkeerd.

45

Gewone of incrementele innovaties, zoals een net iets betere walmpreventie, kunnen met subsidies (en soms wel of juist geen vergunningverlening) gestimuleerd worden. De gloeilamp *kan* niet met subsidies gestimuleerd worden. Als er nog geen gloeilamp is, en men niet weet dat die ooit zou kunnen bestaan, dan kun je daar ook geen subsidieformulering voor maken. Terwijl de gloeilamp wel uiterst waardevol is om de walm te reduceren. Voor mijn uitvinding is, om dezelfde reden, ook geen subsidie mogelijk, terwijl die wel uiterst waardevol is om stikstof te reduceren.

Als de provincie de werkwijze van het Rijk kopieert, dan krijgt ze het zelfde resultaat; een oplossing wordt niet gestimuleerd maar geblokkeerd. Die luxe kunnen we ons niet veroorloven.

50

Bepalen van het doel en middel is juist bij uitstek de taak van het Statenlid, niet van de ambtenaar.

Challenge to Invention BV
Datum: 13 juni 2023